

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XLVIII. Montis Altiseu Maceraten. fideicommissi De eadem materia concursus fœminarum, An scilicet istæ quamvis expresse exclusæ extantibus masculis, istis defectis succedant in fiedicommissis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

Quamvis autem pro meo sensu probabilior videretur distinctio, de qua apud Peregr. art. 25. num. 44. & sequen. & Fusar. cons. 101. per totum, Et de substitutionibus quest. 31. num. 58. cum se iun. apud quos ceteri relati etiam in proximè allegandis Rotæ decisionibus, quod scilicet, Aut agitur de parte conditionali, & regulariter, non refragante restatoris voluntate deducta præsertim à contemplatione agnationis, quæ sit certa, intiat regula, ut masculinum concipiat femininum, atque sub nomine filiorum veniant etiam femina ex motivo acquiritatis, se filia excludantur à successione proprii parentis ob transverales, Aut verò agitur de parte dispositiva, & secus.

Attamen quia etiam in isto præciso casu æqualis concursus ad alteram portionem, cessante dicta circumstantia contemplationis, Rota pluries contrarium tenuit, præsertim ceteris nimis copiosè de stylo relatis in Spoletana bonorum 13. Aprilis 1646. coram Corrado impress. post Censul. in addis. ad Peregr. decis. 34. & in Eugubina fideicommissi coram Danozetti inter suas decis. 837. & 853. repetit. etiam post Patell. decis. 9. & 10. Idcirco cum versaremur in Statu Ecclesiastico, atque causa probabiliter vel in prima, vel in secunda instantia tractanda esset in Curia, dixi pro ipsiis feminis probabiliter respondendum videri, quodque magis victoriosa speranda esset, quam timenda succumbentia.

Mihi verò, ut insinuavi, hæc secunda opinio non multum aridet ex duplici circumstantia; una scilicet quod testator proprias filias neglexisset, solumque masculos vocasset, Et secundò ob dictum statutum, quod in loco viget feminarum exclusivum; Licet enim utriusque fundamento in specie respondetur in allegatis decisionibus, præsertim latius in d. Spoletana coram Corrado decis. 34. post Censul. Ad primum scilicet, quod exclusio propriarum filiarum iustum habeat motivum, ob existentiam masculorum æqualis gradus, ob quos ex communi præsertim Italiae usu feminae dote provixæ negligi solent, atque responsio in aliis casibus sed ad alios effectus videretur congrua, ut pluries advertitur *disurs. præced. & in aliis*; Et ad secundum discutere, an statutum intraret nec ne in casu intestate successione ultimi morientis, quasi quod eo tali casu non intrante, neque intraret in isto successione fideicommissaria, quæ ad illius limites regulata censetur, Atque ista etiam responsio in suis respectivè casibus & effectibus esset quoque bona, Nihilominus ex his insimul junctis, ac ponderato etiam quodam communi usu deducto ex Italiae moribus juxta ponderationes Peregr. & aliorum in parte dispositiva contrarium tenentium, videbatur quod ob verisimilem testatoris voluntatem prima opinio esset probabilior; Cum enim, ut pluries advertitur *sub tit. de success. & sub altero de testamentis*, antiqui Italiae mores, ac leges inhærent contemplationi agnationis vocando ad successionem solum agnatos, neglectis tæminis & cognatis, omnium verò istorum æqualis concursus proveniat à jure novissimo Authenticorum, conditio in Grecia dirimente agnationis, & cognationis ac sexus differentiam eoque fortè ex quadam legaleica simplicitate per primos nostros majores post legum inventionem recepto; Hinc sequitur quod quando in loco conditum est statutum exclusivum feminarum & cognatorum, ita ille populus declaravit ejus animum continuandi juxta mores antiquos, atque abhorrendi istud jus novissimum Græcorum, diversum tam ab antiquo jure tabularum, quam

Cardim. de Luca de Fideicommiss.

à medio Digestorum, ac à novo Cedicis; Et sic statutum attendendum non est in ratione auctoritativa, & tanquam causa præcisæ & immediata exclusionis, unde examinare oporteat, an capiat casum necne, sed in ratione interpretativa seu conjecturali ad effectum merendi verisimilem testantis voluntatem; Idemque circa exclusionem propriarum filiarum, illam capiendò tanquam unam ex conjecturis, quæ de per se debilis est ac non operativa, sed bene comprobativa dictæ verisimilis voluntatis resultantis à statuto & à communi usu ut supra, Nec non ab ipsamet reciproca substitutione inter primos, unde propterea prior opinio ad favorem feminarum isto casu partis dispositiva in concursu ad diversam portionem, potius cuidam legali rigori quam probabili rationi innixa videtur.

Actum etiam fuit in hoc responso de puncto; an lucrum vel respectivè damnum proveniens ex negotiatione per testatorem demandata, debeat esse ipsius hæredis gravati, vel potius hæreditatis, de quo puncto habetur particulariter actum infra in Bononien separationis bonorum disc. 191. & alibi.

MONTIS ALTI

SEV

MACERATEN.

FIDEICOMMISSI

PRO

BARBARA & BEATRICE
DE ANTONINIS

CVM

PATRIBUS S. MARIE GRATIARUM
MACERATÆ.

*Casus disputatus coram A. C. pendet
in Rota.*

De eadem materia concursus feminarum, An scilicet istæ quamvis expressè exclusæ extantibus masculis, istis defectis succedant in fideicommissis etiam agnatis, & ubi expressa contemplatio agnationis habita est in concursu ulterioris substituti extranei, vel saltem faciant deficiente conditionem substitutionis, e jusque purificationem impediunt.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 **E**xistentia personarum positarum in conditione impedit purificationem conditionis, licet ipsæ non succedant.

L

3 Fallit

LUCA
de
amentis
beat
CVI
9

- 3 Fallit ubi exclusio est pro regula, seu ex odio, & de-
licto.
- 4 Quando exclusio feminaram censeatur in concursu
non autem pro regula.
- 5 Femina sunt de familia, & veniunt sub eius nomine.
- 6 Exclusio particularis in uno ordine non tollit compre-
hensionem personarum exclusae in alio ordine generali.
- 7 De dictione, omnino, seu totalmente.
- 8 Declaratur, quando procedat repetitio masculina
qua itatis.
- 9 De dictione, ut supra importante repetitionem, &
declaratur quando id procedat.
- 10 De diversa operatione, quam faciat dicta dicitio.
- 11 De conclusionem, quando attendi debeat proximitas
testatoris, ob transiitum ad diversum genus.
- 12 In concursu inconviniuntium, quomodo attendi de-
beant.

DISC. XLVIII.

Marius Antonius Maceratenis Insignis I. C. praesertim in Canonici & Ecclesiasticis, in quibus magis versatus fuit, ut docet ejus opus *vari-
arum resolutionum*, instituto haerede Silla germano fratre, nimium cupidus, juxta consuetam hominum stultitiam, perpetuae conservationis ejus bonorum in agnatione, plures substitutionum gradus ordinavit; Primò cum descendenti masculina dicti Sillae, Et secundò cum descendenti masculinis Jacobi & Antonini ejus consobrinatorum, feminis in utroque ordine substitutionum exclusis, omnibusque defectis, itaut si ejus familia Antonina ex praedictis ut supra constituta totaliter deficeret, ultimo loco substituit P. P. S. Dominici Maceratae; Defecta vero linea masculina Sillae in Josepho ejus filio, ex quo solum superstes fuit Comitissa filia, Et non incepta linea Jacobi mortui sine prole, bona deveniunt in Antoninum, ex quo fuerunt superstitibus Antonius masculus, Beatrix & Barbara feminae, atque sequuta morte dicti Antonii sine prole, unde ad breve tempus cessavit illa conservatio agnationis, quam testator juxta dictam frequentem stultitiam credidit perpetuam, usque ad diem Judicii duratam, Hinc orta est controversia inter dictos P. P. S. Dominici ultimò substitutos ac praefatas Barbaram & Beatricem sorores, intestatas etiam haeredes dicti ultimi defuncti, diversos tamen iudices adeuntes, quoniam P. P. adierunt Curiam A. C. atque in contumaciam, quod in Curia dicitur per contradictas, obtinuerunt immiffionem ad omnia bona, & praesertim ad quaedam loca montium in quibus notabilior hujus assis pars consistit, Dictae vero mulieres adierunt Gubernatorem Montis Alti à quo obtinuerunt immiffionem ad quaedam bona in eo Praesidatu existentia, atque occasione possessionis in una vel altera bonorum specie delata causa ad dictum Tribunal A. C. principalis disputatio fuit super concernentibus competentiam fori ac ordinem iudicii, ut patet ex deductis in hac eadem causa *sub tit. de jurisdictione & foro compet. disc. 87.* incidenter verò magis & pro gustu juxta laudabilem Curiae styllum actum fuit de iustitia seu meritis negotii principalis, de quibus agendum erit in *Rota* ubi per appellationem causa pender.

Quatenus igitur ad dicta merita pertinet, punctus erat, an istae feminae utpotè de agnatione & familia comprehensae essent, vel in parte dispositiva, itaut essent etiam vocatae ante dictos ultimos extraneos substitutos, vel saltem venirent in parte conditionali sub nomine familiae in conditione po-

fitae, Unum enim ex his duobus, praesertim hoc ultimum quod est facilius sufficiens, hoc ultimum videbatur certum, quoniam propositum hodie in Curia, & ubique receptum de qua in celebri fatisque vulgari *Rom. fideicommissi Soricii 24. Maji 1643. coram Carillo inter fideicommissi 266. registrata etiam inter consultationes Martini fult. 80. saepius deinde canonizata, & prius fult. par. 3. rec. num. 1. ex regula quod in conditione spectata ut nudum factum, existentia personarum genereposito in conditione sufficit ad impedendam purificationem conditionis sub qua substitutiono concepta est, etiam si illae personae exclusae à successione, quoties exclusio non est omnino generalis, atque ut nostri dicunt pro regula, ut advertitur in decisionibus editis in *fideicommissi de Catanis de qua supra disc. 40. disc. est ex delicto, vel odio juxta casum de quo in rima disc. seqq.* cum tunc ex iudicio testatoris persona ad omnes effectus habeantur potestantibus in rerum natura.*

Neurum autem in proposito applicari potest cum nulla delicti vel odii ratio concurreret, reddi potest adesse exclusionem generalem & pro regula, cum illa esset simplex rectè referenda gratiam masculorum, et sic extantibus, ut in minimis, & ad effectum etiam partis dispositivae multo magis conditionalis habetur in *Bononiae Rotae inter suas dec. 72. & 90. & in eadem disc. par. 7. & decis. 65. par. 8. rec.* in quarum casu testator restrinxerat vocationem ad masculos tantum verbis *intendendo sempre de masculis*, & tamen dicitur id intelligi ipis extantibus, & in casu quo cessante non prohibentur feminae vocationi generali vocabulo familiae seu casatae, quomodo naturaliter de illa etiam existunt, ex plenè declaratis relatis in *decis. 133. par. 9. rec. in d. post Consal. ad Peregr. & in praecedentibus* pro quibus particularis exclusio in uno ordine seu quoties, ut supra insinuatum fuit, non est in se seu pro regula omnino generali, non tollit apprehensionem personae exclusae sub alio vocatione generali cessante causa seu ratione particularis conclusionis, ut in supra allegatis auctoritatibus, & aliis de quibus *disc. seq.* potissime verò ad effectum conditionalis magis quam dispositivae.

Fortius autem, dum familia postea substituta in conditione cum verbis nimium amplis, praesertim cum dictione, *totalmente*, quae denotat omnem ad ac totalem deficientiam ex collectis per *disc. 406.* cum aliis quae circa dictionem *assatto*, resolvendam in dictionem omnem seu in totum pluribus relatis habentur in *Imitatione cessionis 28. Martii 1661. Bevilacqua*, ita enim tunc dicebam de voluntate testatoris vocationem suam seu istos Religiosos in substitutionem potest omnino defecerit suum cognomen de Antonis, quod ita naturaliter ac de facto durare & conservari dicitur, durante istarum mulierum vita, quid esset sequuta earum morte quoad ipsas mulieres, & consequenter omnia quae ex *Bononiae Rotae ubi Adden. & 742.* & aliis in contrarium dicebantur super masculina qualitate pluribus *disc. pressa* & subintelligenda in omnibus aliis partibus in quibus omissa esset ob nimis clarè contentam agnationem, rectè procedere dicebam in concursu masculorum agnatorum, non autem mulieris substituti extranei vocati, postquam praesertim ponitur jam mortuum ac extinctum nomen testatoris, absque aliqua artificiali reviviscencia, cum

regula legales, quam ipsa natura docere videantur huiusmodi substitutum admittendum non esse, donec de facto tale nomen vivat, sive in uno sexu sive in altero.

Major difficultas, quæ in præsentî cadebat, consistebat in repetitiva dictione, ut supra, ibi, *E mandando la detta mia famiglia totalmente come sopra*, ut in specie pro repetitione masculinæ qualitatis dicta dictio ponderatur apud *Burrat. d. decis. 42. num. 7. & 8.* Verùm, cum sensu etiam veritatis, quamvis super ista cum unica disputatione ut supra incidenter habita, non omnino certum ac maturum iudicium efformari poterit, credebim id non obtare, cum qualis repetitionis hodie percutere videatur dictum casum et concursus masculinorum, quamvis diversi generis ac diversi ordinis substitutionum, dummodò tamen eadem militet ratio, quia nempe agatur de faciendi transitum ab uno genere personarum ad alterum, sive ab una ad alteram lineam, sed semper inter agnatos, puta à descendentibus ad transversales, unde feminae descendentes, & de linea admittenda præterenderent prælationem regulariter eis competentem adversus masculos alterius lineæ, de eadem tamen agnatione vera, vel ad summum de illa, in qua testator voluisset eandem agnationem renovari per artem, ad quem effectum, juxta præsertim mores Italiae, desiderata videtur continuatio sexus masculini absque mixtura femininarum, & sic ubi urget eadem ratio, secus autem ea cessante, tunc enim certum est fortius cessare repetitionem, pro cuius etiam exclusione in dubio est regula, ut pluries in præcedentibus.

10 Eo magis quia, neque præfata repetitiva dictione fatua remanet, sed rectè facit suam operationem, Tum circa repetitionem qualitatis legitimæ & naturalis, quam testator enixè in omnibus desideravit ad excludendos illegitimos, ut per *Beroum. conf. 115. num. 22. lib. 2. Giovasnon. conf. 63. num. 73. lib. 1. Rot. dec. 144. num. 10. par. 7. & decis. 581. num. 13. par. 5. rec. & ponderatur in d. Imolen. successionis 14. Martii 1659. cor. m. Bevilacqua*; Licet .n. ab hac dictione in suo casu recessum sit 28. Martii 1661. eodem, ut habetur *disc. seq.* attamen in secunda dictione revocatoria ponderatur motivum facultatis, quodque alias hac dictione sine operatione remaneret, quod in præsentî dici non potest. Tum clarius ad denotandam illam familiam, de qua testator etiam in parte conditionali sentit, constitutam scilicet solum ex personis supra expressis, quas in stipites constituere voluit, ne alias, dum in ipso non cadebat familia effectiva, sed tantum contentiva, stante dicti vocabuli generalitate in parte conditionali adjecta, alii hoc idem cognomen habentes in ea regione ad huiusmodi successione aspirare possent juxta difficultatem examinatam infra in *Romana primogenitura de Capisucchi disc. 50.* Atque hic mihi videbatur germanus sensus huiusmodi repetitivæ dictionis, quæ ita prudenter adjecta fuit per doctum testatorem huiusmodi difficultates rectè callentem, ita ut repetitio adjecta esset ad denotandos stipites familie, non autem omnes ramos.

His ita stantibus, dicebam inanem remanere inspectionem super qua scribentes in contrarium nimium insisterant, an scilicet dictæ feminae essent dispositivè vocatæ necne, quoniam cum ipsæ essent hæredes ultimi masculi, nil referebat, An venirent ex parte dispositiva vel ex conditionali, dum idem resultabat effectus excludendi dictum ulteriorem substitutum; Quinimò observabam, magis expedire insistere super parte conditionali ad evitandam

Cardin. de Luca de Fideicom.

alteram difficultatem excitatam per dictos Religiosos representantes etiam jura dictæ Comitissæ feminae superstitis ex prima linea Silla, à qua adhuc vivente juriurum cessionem reportaverant.

Licebant enim quod in omnem eventum, posita vocatione feminarum, ista potius conveniret præfata Comitissæ de linea prædicta, & habenti majorem proximitatem testatoris, non obstante quod hodie receptum sit pro regula, ut attendi debeat magis proximitas gravati quam gravantis, stante ejus limitatione, quando agitur de faciendi transitum de uno genere personarum ad alterum ex cumulatis apud *Merlin. dec. 520. alias decis. 59. par. 5. rec. num. 11. cum sequen. & in aliis*; Verùm id non obtare observabam, quoniam hæc eadem difficultas excitatur, sed rejicitur in magistrali *decis. 21. Orshob. num. 18. cum seq.* Et merito, quoniam ut advertitur supra in hac materia regulandi proximitatem ex persona gravati vel gravantis, in *Romana fideicom. de Victorius disc. 23. & in aliis*, id procedit ad effectum excludendi eos qui cum gravante non connectentes, venirent ex sola proximitate gravati in exclusionem eorum qui utrique, præsertim verò testatori attinerent, atque hic est verus sensus hujus limitationis, secus autem ubi omnes concurrentes sunt æqualiter de genere, seu sanguine vel attinentia testatoris, solaque differentia est in gradu, cum tunc ex pluribus inconveniendis aliis resultantibus ex huiusmodi ordine retrogrado seu graduum revolutione, potissimè in fideicommissis perpetuis, in quibus testatores respexerunt ad tempus remotissimum, ac verisimiliter cogitarunt casum huiusmodi transitus eventurum non esse nisi post plura sæcula, omnino receptum sit, ac probabile, ut ex persona ultimi morientis successio regulari debeat, quamvis aliqua æquitas in contrarium obstaret, quando casus contingat de recenti, unde videatur resultare absurdum excludendi prædilectum ob remotiorem minus dilectum, quoniam in concursu inconvenientium tenenda est via, per quam minora resultant, ac etiam quia spectandum non est, quid casus dederit, sed quid verisimiliter testator cogitaverit.

AMERINA FIDEICOMMISSI DE IANFELICIBVS.

PRO

ANTONIO ET AGABITO
DE JANFELICIBVS

CVM

ZEPHERINA DE ZEPHERINA
RINIS.

*Casus decisus per Rotam pro Zepherina,
& postea concordatus.*

De eadem materia concursus feminarum
L 2 cum